

Doprinos organizacija u provedbi globalnih ciljeva održivog razvoja

Martić, Ante

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Virovitica University of Applied Sciences / Veleučilište u Virovitici**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:165:570945>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

Repository / Repozitorij:

Veleučilište u Virovitici

[Virovitica University of Applied Sciences Repository - Virovitica University of Applied Sciences Academic Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI
Stručni prijediplomski studij Poduzetništvo

ANTE MARTIĆ

DOPRINOS ORGANIZACIJA U PROVEDBI GLOBALNIH CILJEVA
ODRŽIVOG RAZVOJA

ZAVRŠNI RAD

VIROVITICA, 2024.

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI
Stručni prijediplomski studij Poduzetništvo

DOPRINOS ORGANIZACIJA U PROVEDBI GLOBALNIH CILJEVA
ODRŽIVOG RAZVOJA

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Upravljanje okolišem i održivi razvoj

Mentor: dr.sc. Božidar Jaković, v.pred

Student: Ante Martić

VIROVITICA, 2024.

OBRAZAC 2

ZADATAK ZAVRŠNOG / DIPLOMSKOG RADA

Student/ica: ANTE MARTIĆ **JMBAG:** 0307018514

Studij: Poduzetništvo **Modul:** Poduzetništvo

Imenovani mentor: dr.sc. Božidar Jaković, v.pred.

Imenovani komentor:

Naslov rada:

Doprinos organizacija u provedbi globalnih ciljeva održivog razvoja

Puni tekst zadatka rada:

Student će u izradi završnog rada koristiti podatke iz dostupne domaće i inozemne literature te raspoloživih domaćih i inozemnih baza podataka, kao i relevantnih web stranica. Temeljem prikupljenih podataka, student će najprije prikazati osnovna obilježja održivog razvoja, odnosno pojavu i prihvaćanje koncepta te očekivane učinke primjene održivog razvoja. Poseban teorijski osvrt rada usmjeren je na prikaz Agende 2030 i globalnih ciljeva održivog razvoja za razdoblje do 2030. godine. U specifičnom dijelu rada razmatrat će se doprinos organizacija koje posluju na globalnoj razini, kao i na razini Republike Hrvatske u realizaciji pojedinih globalnih ciljeva održivog razvoja. U posljednjem dijelu završnog rada, student će usporediti doprinos kompanija Podravka d.d. i Ina d.d. u provođenju odabranih globalnih ciljeva održivog razvoja te dati uvid u strateški pristup održivom poslovanju dvaju kompanija koje posluju u različitim djelatnostima.

Datum uručenja zadatka studentu/ici: 29. 07. 2024.

Rok za predaju gotovog rada: 02. 09. 2024.

Mentor:

dr.sc. Božidar Jaković, v.pred.

Dostaviti:

1. Studentu/ici
2. Povjerenstvu za završni i diplomski rad - tajniku

DOPRINOS ORGANIZACIJA U PROVEDBI GLOBALNIH CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA

CONTRIBUTION OF ORGANIZATIONS IN THE IMPLEMENTATION OF THE GLOBAL GOALS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

SAŽETAK

Cilj ovog rada je analizirati važnost primjene ciljeva održivog razvoja u organizacijama. Osim toga, cilj rada je istražiti i na primjeru iz prakse analizirati i usporediti na koji način organizacije doprinose provedbi ciljeva održivog razvoja te definirati osnovne pojmove koji su vezani uz koncept održivog razvoja i uz načela i ciljeve održivog razvoja. U ovom radu bit će definiran pojam održivog razvoja i njegovog nastanka te će se detaljnije objasniti načela održivog razvoja kao i „Agenda 2030“. Nakon definiranja navedenih pojmova pristupit će se analizi praktične primjene načela održivog razvoja, to jest ciljeva održivog razvoja koji se provode u organizacijama. Analiza praktične primjene ciljeva održivog razvoja vezana je za poduzeća koja posluju u Republici Hrvatskoj, ali i za ona koja posluju na globalnoj razini. U posljednjem dijelu rada bit će prikazan konkretan primjer vezan za poduzeće koje posluje u Republici Hrvatskoj te će se analizirati na koji način takvo poduzeće pridonosi ispunjenju ciljeva održivog razvoja i koja je važnost primjene ciljeva održivog razvoja u poslovanju, što je i cilj ovog rada.

Ključne riječi: *održivi razvoj, doprinos organizacija ciljevima održivog razvoja, ciljevi održivog razvoja, održivo poslovanje organizacija*

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. POJMOVNO ODREĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA	2
2.1. Nastanak koncepta održivog razvoja.....	3
2.2. Načela održivog razvoja	4
2.3. Agenda 2030 i ciljevi održivog razvoja.....	5
3. PROVEDBA CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA U ORGANIZACIJAMA.....	7
3.1. Doprinos organizacija koje posluju u Republici Hrvatskoj u provođenju ciljeva održivog razvoja	7
3.2. Provedba ciljeva održivog razvoja u organizacijama koje posluju na globalnoj razini	10
4. KOMPARACIJA DOPRINOSA CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA NA PRIMJERU PODRAVKA D.D. I INA D.D.	12
4.1. Doprinos ciljevima održivog razvoja u Podravka d.d.	13
4.2. Doprinos ciljevima održivog razvoja u INA d.d.	18
5. ZAKLJUČAK.....	23
6. POPIS LITERATURE.....	24
7. POPIS ILUSTRACIJA.....	27

1. UVOD

Održivi razvoj u poslovanju poduzeća je u današnje doba izuzetno važna tema. Pojam održivog razvoja vezan je uz zaštitu svega što nas okružuje: prirode, okoliša, ljudi, životinja, biljaka itd., a događa se u procesu poslovanja. Isto tako održivi razvoj zasniva se na iskorištavanju obnovljivih izvora energije i na tome na kakav način se iskorištavaju.

Primjena održivog razvoja u poslovanju poduzeća je dugi niz godina sastavna komponenta poslovanja svake tvrtke, a kako stvari stoje vrlo vjerojatno će u bližoj budućnosti postati i ključna. Kao i svaka druga tema ona ima svoje prednosti i nedostatke koje će u ovom radu biti istaknute i analizirane. Da bi se uopće u praksi proveo koncept održivog razvoja potrebno je imati jasnu viziju, plan i znati provesti isplanirane stvari u praksi što je također važno istaknuti.

Kao što se iz dosadašnjeg teksta moglo zaključiti, tema održivog razvoja u poslovanju poduzeća je predmet proučavanja, kritike i nešto na čemu se temelje sva opažanja koja će se spominjati u ovom radu. U uvodnom dijelu bit će definiran pojam održivog razvoja, na koji način on nastaje i kako bi se održivi razvoj trebao provoditi u praksi. Spominjat će se i ostale teme koje sadržava održivi razvoj i na koji način su te teme bitne u kontekstu održivog razvoja kao što su npr. načela i ciljevi održivog razvoja, a bit će i obrađena tema „Agende 2030.“. Nadalje, govorit će se o provedbi ciljeva održivog razvoja u praksi, a bit će riječi i o provedbi i doprinosu realizacije globalnih ciljeva održivog razvoja u organizacijama koje posluju u Republici Hrvatskoj, ali i organizacijama koje posluju na globalnoj razini. Nakon toga predmet proučavanja bit će doprinos provedbi globalnih ciljeva održivog razvoja na konkretnom primjeru organizacija koje posluju u Republici Hrvatskoj, a to su Podravka d.d. i INA d.d. te će se usporediti način na koji se provode ciljevi održivog razvoja u tim organizacijama.

2. POJMOVNO ODREĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA

Ostvarenje i maksimizacija profita osnovni je cilj u poslovanju današnjih poduzeća što je i razumljivo jer bez prihoda, odnosno profita određena organizacija ne može na kvalitetan način voditi svoje poslovanje. Međutim, sve češći su primjeri ostvarivanja profita „pod svaku cijenu“, u kojima organizacije zanemaruju ekološku komponentu poslovanja i posluju nesavjesno u tom pogledu. Bitno je naglasiti da je za takav način vođenja organizacije zaslužna ljudska priroda, to jest nezasitna želja za moći, materijalnim bogatstvima i profitom kojeg ljudi žele ostvariti ne vodeći računa o budućim generacijama i resursima koji bi se mogli dugoročno upotrebljavati. Iz tih je razloga važno da organizacije doprinose provedbi ciljeva održivog razvoja, prema kojima će organizacije voditi računa o ostvarenju profita, a naglasak tih ciljeva je očuvanje životne sredine i kvalitetnih životnih uvjeta. Održivi razvoj, uravnoteženi razvoj ili postojani razvoj je gospodarski razvoj koji u potpunosti uzima u obzir djelovanje gospodarske aktivnosti na okoliš i osniva se na obnovljivim izvorima dobara (Enciklopedija, 2021).

Održivi razvoj se također može definirati kao „razvoj koji omogućuje zadovoljavanje potreba čovječanstva u sadašnjosti, bez ugrožavanja mogućnosti budućih generacija da i one zadovolje svoje potrebe“ (Garašić i sur., 2023:11).

Slika 1. Tri sastavnice održivog razvoja

Izvor: Kiš i sur., Održivi razvoj – odabrani pojmovi, 2021.

Slika 1. prikazuje tri osnovne sastavnice održivog razvoja: društvo, okoliš i gospodarstvo (odnosno prihvatljivost, izvedivost i prihvatljivost) i one mogu predstavljati „putokaz“ društvima ili gospodarstvima u načinu provedbe održivog razvoja u praksi.

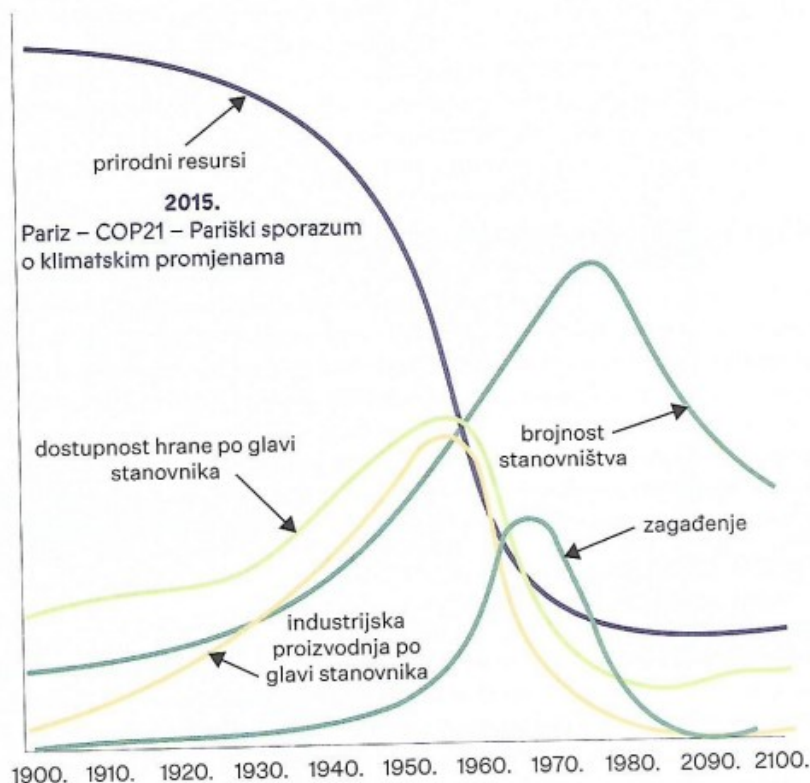
2.1. Nastanak koncepta održivog razvoja

Povećanje potreba stanovništva u posljednjih stotinu godina, a samim time i jačanje gospodarskih aktivnosti, potaknulo je štetne ekološko – gospodarske posljedice za okoliš. Štetne posljedice očituju se ne samo u onečišćenju i iscrpljivanju prirodnih resursa, već i u smanjivanju kakvoće okoliša, što dalje utječe na kvalitetu života građana i ostalih živih bića. Iako u drugoj polovici dvadesetog stoljeća nastaje najviše inicijativa i organizacija čiji je zadatak bio da promiču zaštitu okoliša i primjenu održivog razvoja, nastanak koncepta održivog razvoja zapravo nastaje u 17. stoljeću. Održivi razvoj u svojim počecima bio je utemeljen na ideji o održivom gospodarenju šumama u Europi (17. i 18. stoljeće). John Evelyn, engleski arhitekt i pisac, u 17. stoljeću izdaje djelo *Sylva*, u kojemu tvrdi da bi se sadnja drveća nakon sječe na određenom području trebala primjenjivati radi zaustavljanja prekomjernog iskorištavanja prirodnih resursa (Garašić i sur., 2023).

Osim njega, takvu ideju su zastupali i ostali znanstvenici na području Europe poput von Carlowitza, Hartiga i Pinchota čija se ideja primjene održivog razvoja također zasnivala na očuvanju šumskih resursa. Što se tiče novijeg spomena pojma „održivi razvoj“, on se počinje spominjati u drugoj polovici 20. stoljeća, točnije 1972. godine u izvješću Rimskog kluba „Granice rasta“, (engl. *The Limits to Growth*) koje se bavi predviđanjem posljedica eksponencijalnog ekonomskog rasta, kao i rasta stanovništva imajući u vidu ograničenu ponudu resursa (Slika 2), a nekoliko godina kasnije objavljena je utjecajna publikacija pod nazivom „Svjetska strategija zaštite – zaštita živih resursa u cilju održivog razvoja“, a svrha tog dokumenta bila je poticanje provedbe održivog razvoja (Herceg, 2013).

Velik doprinos provedbi koncepta održivog razvoja imale su i razne konvencije i sporazumi kao što su Agenda 21 (koja je usvojena 1992. godine), Protokol iz Kyota (1997.), i Pariški sporazum o klimatskim promjenama (2015.) kojim su predstavnici država prihvatili da će provoditi sporazume u cilju očuvanja okoliša i provedbe održivog razvoja (Garašić i sur., 2023).

Slika 2. Predviđanja posljedica eksponencijalnog ekonomskog rasta i rasta stanovništva uz ograničenu ponudu resursa

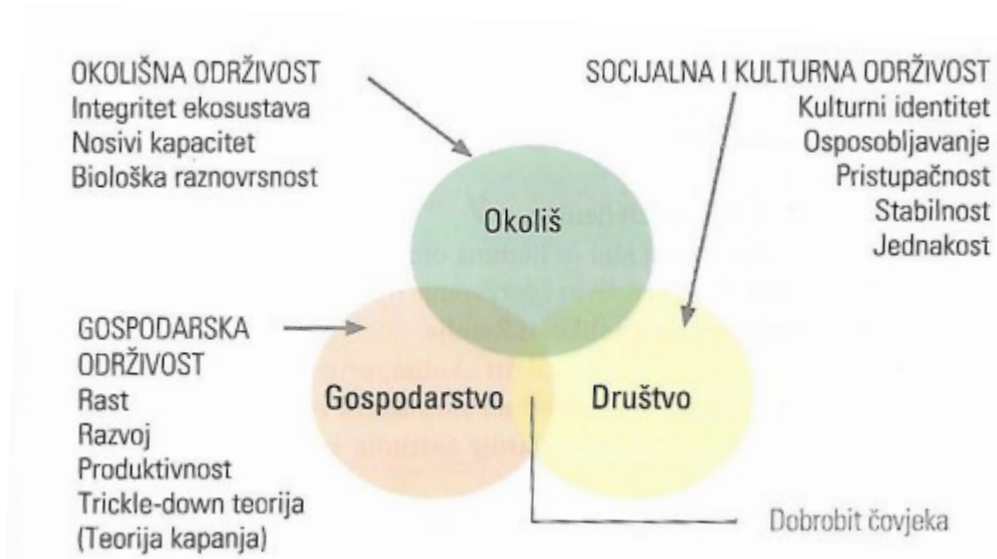

Izvor: Garašić i sur. (2023): Obrazovanje za održivi razvoj, Zagreb, Školska knjiga d.d., str. 19.

2.2. Načela održivog razvoja

Zbog nepredvidivosti i promjenjivosti današnjeg globalnog tržišta, tj. zbog nastanka novih tržišta i njihovog ubrzanog rasta, ali i zbog nedostatka prirodnih resursa neophodno je provođenje koncepta održivog razvoja. Da bi se koncept održivog razvoja mogao provesti u praksi, potrebno je imati kvalitetno postavljene ciljeve pomoću kojih će doći do provedbe tog koncepta. Održivi razvoj zasnovan je na provođenju razvojne politike primjenom znanstvenih dostignuća i novih tehnologija s ciljem očuvanja okoliša i zaštite prirode. Koncept održivog razvoja zasniva se na sljedećim načelima: načelo okolišne održivosti, načelo socijalne i kulturne održivosti i načelo gospodarske održivosti (Slika 3), s time da prema raznim autorima postoje puno različitih načela održivog razvoja, ali većina njih se zasniva na okolišnoj, gospodarskoj i društvenoj komponenti (Tudor i sur., 2018).

Slika 3. Gospodarska, okolišna i socijalna dimenzija održivosti

Izvor: Herceg, N. (2013): *Okoliš i održivi razvoj*, Zagreb, Synopsis d.o.o., str. 259.

Načelo okolišne održivosti osigurava da razvoj bude usklađen s održavanjem osnovnih okolišnih procesa, ali i održavanjem biološke raznovrsnosti i bioloških resursa. Načelo socijalne i kulturne održivosti podrazumijeva osiguranje razvoja usklađenog s kulturnim i tradicionalnim vrijednostima određene društvene zajednice i pridonosi jačanju identiteta određene društvene zajednice. Načelo gospodarske održivosti ima za cilj osiguravanje gospodarski djelotvornog razvoja koji upravlja resursima tako što jamči njihovo jednako korištenje u narednim generacijama (Herceg, 2013).

2.3. Agenda 2030 i ciljevi održivog razvoja

Ciljevi održivog razvoja bitna su sastavnica provođenja koncepta održivog razvoja. Kako bi došlo do provedbe ciljeva održivog razvoja, u lipnju 2012. godine u Rio de Janeiru održan je međunarodni skup pod nazivom „Summit Rio + 20“ na kojemu se raspravljalo o provođenju ekološke, društvene i gospodarske održivosti pomoću ciljeva održivog razvoja koji su tri godine kasnije usvojeni na Generalnoj skupštini UN - a. Ujedinjeni narodi 25. rujna 2015. godine donose program „Mijenjamo svoj svijet: Agenda za održivi razvoj do 2030“ (Tudor i sur., 2018).

Uvođenje Agende 2030 ima za cilj potaknuti primjenu održivog razvoja u područjima kao što su zaštita okoliša, socijalna uključenost i ekonomski rast i predstavlja plan djelovanja koji

se primjenjuje u područjima koja su posebno izložena ljudskom utjecaju, a budući da je usvojena na skupštini UN – a. Osim toga, države članice UN – a obvezale su se da će provoditi Agendu 2030 radi promicanja odgovornosti prema svojim građanima, a vlade država članica UN – a su dužne svake godine donositi izvješće o provedbi Agende 2030 radi praćenja provedbe agende, ali i radi razmjene iskustava u provođenju Agende 2030. Treba istaknuti kako je spomenuta agenda nastala od Agende 21, odnosno temelji se na prvih 8 ciljeva Agende 21, od kojih će kasnije nastati 17 ciljeva Agende 2030. Prvih 8 ciljeva nisu bili usmjereni na sve zemlje, već samo na zemlje u razvoju te su u Agendi 21 nije isticao utjecaj klimatskih promjena, a održivi razvoj se nije smatrao toliko važnim za globalni napredak. Agenda 2030 sa svojih 17 ciljeva ima svrhu djelovati u svim zemljama, bez obzira na njihovu razvijenost, a cilj je promicanje prosperiteta svih ljudi uzimajući u obzir klimatske promjene, zaštitu Zemlje i prirodnih resursa te važnost mira i pravde za sve (Kiš i sur., 2021).

Predloženo je da se održivi razvoj provodi pomoću 17 ciljeva, a svaki od ciljeva pripada spomenutoj okolišnoj, društvenoj ili gospodarskoj komponenti (Slika 4). Redom nabrojani ciljevi održivog razvoja su: iskorjenjivanje svjetskog siromaštva, svijet bez gladi, postizanje zdravlja i blagostanja, pružanje kvalitetnog obrazovanja, rodna ravnopravnost, čista voda i sanitarni uvjeti, pristupačna energija iz čistih izvora, dostojanstveni rad i ekonomski rast, industrija, inovacije i infrastruktura, smanjenje nejednakosti, održivi gradovi i zajednice, održiva potrošnja i proizvodnja, zaštita klime, očuvanje vodenog svijeta, očuvanje života na kopnu i posljednji cilj, mir, pravda i snažne institucije te partnerstvom do cilja, a o njima će više riječi biti u nastavku (Sachs, 2014)

Slika 4. UN – ovi globalni ciljevi održivog razvoja

Izvor: Stockholm Resilience Centre, 2016.

3. PROVEDBA CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA U ORGANIZACIJAMA

Koncept održivog razvoja bio bi besmislen ako se ne bi provodio u praksi. Ciljevi održivog razvoja, kao i Agenda 2030 ugovoreni su međunarodnim sporazumima, konvencijama i dogovorima. Ovaj dio rada baviti će se primjenom ciljeva održivog razvoja u praksi, odnosno u organizacijama koje posluju na području Republike Hrvatske i organizacijama koje posluju na globalnoj razini. Primjena ciljeva održivog razvoja analizirat će se na način da se prikažu primjeri nekoliko organizacija koje posluju u Republici Hrvatskoj i na globalnoj razini, tj. biti će prikazano na koji način određena organizacija ispunjava pojedini cilj održivog razvoja.

3.1. Doprinos organizacija koje posluju u Republici Hrvatskoj u provođenju ciljeva održivog razvoja

1. primjer: Croatia Airlines – doprinos cilju br. 13 – očuvanje klime

Croatia Airlines je zrakoplovna kompanija za prijevoz putnika i robe. Glavni utjecaj te tvrtke na okoliš odvija se putem prijevoznih sredstava kao što su zrakoplovi koji su zaslužni za emisiju velike količine plinova i čestica u atmosferu. Da bi takav negativan utjecaj na okoliš bio ublažen, tvrtka Croatia Airlines odlučila je pratiti i analizirati emisiju CO₂ i planira postupno smanjivati emisiju CO₂ u narednim godinama od 2017. godine te je u tome za sad uspješna, što se može vidjeti prema prikazanim rezultatima (Tablica 1) s time da tvrtka ističe kako 2021. godinu ne smatra relevantnom za mjerenje količina CO₂ iz razloga pogođenosti pandemijom, tj. rad zrakoplova bez punog kapaciteta kao u 2019. ili 2022. godini. Smanjenje planiraju provesti praćenjem MRV procesa (monitoring report verification) kojim se prati potrošnja goriva za svaki let, koristeći IT sustave tvrtke. Na kraju kalendarske godine svi podaci se sumiraju, izrađuje se izvješće o količini emisija koja je kompanija proizvela. Nakon toga, neovisni auditor provjerava točnost i cjelovitost izvješća i izdaje rješenje o ispravnosti izvješća. Na kraju EU ETS (EU sustav trgovanja emisijama) vodi proces u kojem se od prijavljene količine CO₂ oduzima dopuštena količina te se dobiva iznos emisija koje kompanija mora kupiti na tržištu.¹

¹ Više o primjeni ciljeva održivog razvoja u Croatia Airlinesu: Godišnje nefinancijsko izvješće Croatia Airlines za 2022. godinu, (15.07.2024.)

Tablica 1. Nefinancijsko izvješće Croatia Airlinesa o emisiji CO₂ u 2022. godini

Emisije CO ²	Mjerna jedinica	2022.	2021.	2019.	Indeks 2022./2019.	Indeks 2022./2021.
Ukupne emisije CO²						
Količine CO ² (zrakoplovi)	kg	158.769.311	99.768.986	206.332.154	77	159
Količine CO ² (ukupni)	kg	158.912.310	99.919.648	206.516.792	77	159
A320/ A319 zrakoplovi						
Količina emisije CO ² unutar RH po RPK	kg	0,219	0,304	0,187	117	72
Količina emisije CO ² na međunarodnim letovima RPK	kg	0,132	0,166	0,096	138	80
Q400 zrakoplovi						
Količina emisije CO ² unutar RH po RPK	kg	0,196	0,233	0,167	117	84
Količina emisije CO ² na međunarodnim letovima RPK	kg	0,147	0,161	0,125	118	91

Izvor: prilagođeno prema: <https://www.croatiaairlines.com/hr/o-kompaniji/korporativno-upravljanje>, (04.07.2024.)

2. primjer: Dukat d.d. – doprinos cilju br. 2 – svijet bez gladi

Dukat d.d. je tvrtka koja je u Hrvatskoj, ali i u inozemstvu poznata po proizvodnji kvalitetnih mliječnih proizvoda i budući da se bavi proizvodnjom hrane, ta tvrtka je kroz projekte odlučila doprinijeti ispunjenju ciljeva održivog razvoja. Jedan od 17 ciljeva održivog razvoja kojem ova tvrtka doprinosi je cilj br. 2 - svijet bez gladi. Dukat doprinosi tom cilju dugi niz godina doniranjem hrane socijalno ugroženoj djeci i građanima. U 2021. godini spomenuta tvrtka dodijelila je humanitarnim ustanovama 187 tona hrane koja je bila raspodijeljena prema više od 50 000 osoba, od kojih 14 000 djece.² Dukat d.d. u proteklim je godinama postao

² Opširnije o doprinosu Dukata u provedbi ciljeva održivog razvoja: <https://www.dukat.hr/odgovornost/donacije-mlijecnih-proizvoda-humanitarnim-ustanovama/>, (02.09.2024.)

najveći donator hrane u Republici Hrvatskoj u kategoriji proizvođača, a u 2023. godini proglašen je društveno odgovornom kompanijom godine.³

3. primjer: HEP – doprinos cilju br. 7 – pristupačna energija iz čistih izvora

Imajući u vidu da HEP (Hrvatska elektroprivreda) posjeduje 26 hidroelektrana, od kojih je prva izgrađena davne 1895., može se reći da ova tvrtka ima višestoljetnu tradiciju poslovanja koja se temelji na održivom razvoju, a prema objavljenim podacima spomenute tvrtke u 2023. godini, od ukupne HEP – ove proizvedene električne energije 34 % dobiva se od hidroelektrana. No, osim toga, HEP je 2017. godine razvio projekt, odnosno brend pod nazivom *ZelEn*. Riječ je o zelenoj energiji dobivenoj isključivo iz obnovljivih izvora, HEP ju na tržištu prodaje samo poduzetnicima, a prema navodima ove tvrtke cilj je da ovaj projekt, odnosno proizvod u budućnosti nude i kućanstvima. Pri kupnji *ZelEn* – a kupac dobiva certifikat *ZelEn* – prijatelj prirode, a cijena *ZelEn* - a se određuje u trenutku sklapanja ugovora.⁴

4. primjer: Terme Sv. Martin– doprinos cilju br. 12 – odgovorna potrošnja i proizvodnja

Kao zemlja čiji se proračun zasniva na turizmu, Hrvatska bi trebala biti svjesna važnosti primjene ciljeva održivog razvoja u turizmu. Jedna od tvrtki koja primjenjuje načela održivog razvoja u sektoru turizma su i Terme Sv. Martin. Njihov doprinos ciljevima održivog razvoja ostvaruje se kroz sklapanje ugovora s lokalnim proizvođačima hrane da bi svojim gostima ponudili kvalitetnu i svježiju hranu. Trenutno imaju dvadesetak potpisanih ugovora o otkupu namirnica lokalnih proizvođača hrane, a proizvođači pri tome moraju ispunjavati određene prehrambene i ekološke standarde da bi njihovi proizvodi uopće mogli biti isporučeni Termama Sv. Martin, što za posljedicu ima poticanje lokalnih poljoprivrednika da se bave ekološkom proizvodnjom⁵ (Tudor i sur., 2018).

³ Opširnije o Dukatovim donacijama hrane: <https://www.dukat.hr/magazin/pet-godina-zaredom-dukata-najveci-donator-hrane/>, (02.09.2024.)

⁴ Više o projektu *ZelEn*: <https://zelen.hep.hr/>, (15.07.2024.)

⁵ Više o doprinosu ciljevima održivog razvoja u Termama Sv. Martin: <https://www.termesvetimartin.com/hr/vital-gourmet-hr/>, (01.09.2024.)

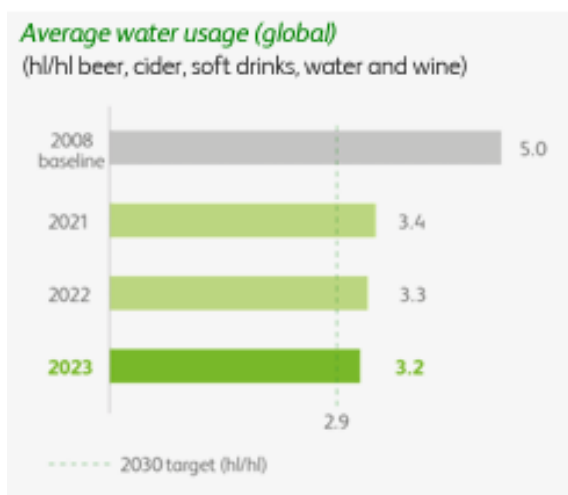
3.2. Provedba ciljeva održivog razvoja u organizacijama koje posluju na globalnoj razini

1. primjer: Heineken – doprinos cilju br. 6 – čista voda i sanitarni uvjeti

Heineken je multinacionalna kompanija prepoznatljiva po proizvodnji piva. Posjeduje 165 pivovara i zapošljava više od 85 000 ljudi. Budući da se pivo sastoji od 95 % vode, voda je za Heineken ključan resurs u procesu proizvodnje. Heineken se obvezao da će ispuniti ambiciju „Every Drop“, tj. da će do 2030. povećati cirkularnost vode u područjima s nedostatkom vode radi pročišćavanja svojih otpadnih voda u stopostotnoj vrijednosti. „Every Drop“ također podrazumijeva smanjenje potrošnje vode u proizvodnji piva s 3,5 hl vode po hl piva, koliko trenutno Heineken koristi, na 3,2 hl vode po hl piva do 2030. godine (Slika 5). Osim toga, Heineken je uključen i razne projekte koji se bave zaštitom prirode jer npr. tvrtka sudjeluje u obnavljanju močvara u južnoj Španjolskoj, a u Indoneziji sudjeluju u projektima očuvanja vode tako što prikupljaju kišnicu i sprječavaju poplave.⁶

Slika 5. Prosječna potrošnja vode (hl vode po hl piva) u proizvodnji piva Heineken (2008. – 2023.)

Izvor: <https://www.theheinekencompany.com/sites/heineken-corp/files/heineken-corp/sustainability-and-responsibility/our-progress/heineken-n-v-annual-report-2023-final-22feb24-2.pdf>, (07.07.2024.)

⁶ Više o doprinosu provođenja koncepta održivog razvoja u Heinekenu: Godišnje izvješće Heinekenu za 2023. godinu, <https://www.theheinekencompany.com/sites/heineken-corp/files/heineken-corp/sustainability-and-responsibility/our-progress/heineken-n-v-annual-report-2023-final-22feb24-2.pdf>, (07.07.2024.)

2. primjer: OTP banka – doprinos cilju br. 7 – pristupačna energija iz čistih izvora

OTP banka jedna je od najvećih banaka na području srednje i jugoistočne Europe sa sjedištem u Mađarskoj. Dugi niz godina u ponudi svojih usluga ima kreditiranje tzv. sunčanim kreditima. Riječ je o stambenom kreditu po kojemu se korisnik tog kredita obvezuje da će kupiti nekretninu energetskog razreda A ili A+ ili da će adaptirati nekretninu na potrebnu razinu energetskog razreda kako bi bila energetski učinkovita. Ovakav kredit dostupan je fizičkim osobama uz rok otplate do 30 godina, dok se krediti za adaptaciju odobravaju na rok do 20 godina, a iznosi kredita kreću se od 5 000 do 350 000 eura, uz kamatnu stopu od 3,79 %, ovisno o periodu kreditiranja, s time da se prilikom adaptacije nekretnine 70% iznosa kredita isplaćuje klijentu, a 30% prodavatelju ili izvođaču radova, dok se prilikom izgradnje nekretnine 50% iznosa isplaćuje klijentu, a 50% izvođaču radova.⁷

3. primjer: Nike – doprinos cilju br. 9 – industrija, inovacije i infrastruktura

Nike je svjetski poznata tvrtka koja se bavi proizvodnjom sportske obuće i odjeće. Doprinos ove tvrtke u postizanju ciljeva održivog razvoja može se vidjeti u brojnim inovacijama koje je Nike pružio na tržištu. Dugi niz godina Nike temelji serije svojih proizvoda na načelima i ciljevima održivog razvoja. 2008. godine tvrtka je plasirala na tržište brand „Nike Air“ u kojemu je potrebno da se proizvodi sastoje od najmanje 25 % recikliranog proizvodnog materijala. „Nike Forward“ najnovija je Nikeova serija proizvoda koja pridonosi ispunjenju ciljeva održivog razvoja, proizvodi te serije izrađeni su od recikliranog poliestera, a prilikom proizvodnje koristi se nova tehnologija tkanja kojom se smanjuje uporaba električne energije i vode. Ugljični otisak proizvoda koji pripadaju „Nike Forward“ seriji je 75 % manji u usporedbi s tradicionalnim pletenim flisom koji se koristi u proizvodnji odjeće i obuće.⁸

⁷ Opširnije o „sunčanom“ kreditu OTP banke: <https://www.otpbanka.hr/gradani/suncani-kredit>, (01.09.2024.)

⁸ Opširnije o provedbi održivog razvoja u Nike – u: <https://www.nike.com/sustainability/>, (01.09.2024.)

4. primjer: IKEA – doprinos cilju br. 15 – očuvanje života na kopnu

Kada je proizvodnja namještaja u pitanju, IKEA je jedna od najuspješnijih i najpoznatijih tvrtki ne samo na području Europe, već i u svijetu. IKEA dugi niz godina doprinosi ispunjenju ciljeva održivog razvoja koji se tiču očuvanja života na kopnu, odnosno zaštite šumskih resursa. U proizvodnji svojih proizvoda IKEA koristi FSC certifikat (Slika 6). FSC certifikat (Forest Stewardship Council) je neprofitna organizacija koja se bavi promicanjem odgovornog gospodarenja svjetskim šumama i njihov posao je izdavanje certifikata tvrtkama poput IKEA – e koje se bave proizvodnjom proizvoda od drveta. Zanimljivo je da je IKEA bila jedan od osnivača FSC – a prilikom osnivanja te organizacije 1994. godine. FSC certifikat dobivaju oni proizvođači čije se proizvodnje koristilo drvo koje je došlo sa područja gdje se šuma obnavlja, odnosno gdje se stabla ponovno sade kako ne bi došlo do gubitka šumskog pokrivača.⁹

Slika 6. Logo FSC certifikata

Izvor: <https://www.ikea.com/global/en/our-business/people-planet/fsc-certified-wood/>, (09.07.2024.)

4. KOMPARACIJA DOPRINOSA CILJEVIMA ODRŽIVOG RAZVOJA NA PRIMJERU PODRAVKA D.D. I INA D.D.

U ovom dijelu rada se analizira doprinos ciljevima održivog razvoja na primjeru Podravka d.d. i INA d.d. te će se način na koji te dvije tvrtke doprinose ciljevima održivog razvoja usporediti. Djelatnost kojom se bave ove dvije tvrtke je različita, no prema tržišnoj vrijednosti i tržištu na kojem nude svoje proizvode ove dvije tvrtke su slične te su iz tog razloga i odabrane. U prvom dijelu tvrtke će biti predstavljene i opisane (čime se tvrtka bavi, o kojem pravnom obliku se radi, koliko osoba zapošljava, kolika je tržišna vrijednost tvrtke, itd.), a u

⁹ Više o provedbi održivog razvoja u IKEA – i: <https://www.ikea.com/global/en/our-business/people-planet/fsc-certified-wood/>, (01.09.2024.)

drugom dijelu bit će riječi o tome na koji način tvrtke u praksi doprinose ciljevima održivog razvoja.

4.1. Doprinos ciljevima održivog razvoja u Podravka d.d.

Podravka d.d. dio je Podravka Grupe, koju čine Podravka d.d., Belupo d.d. i nekoliko manjih tvrtki. Podravka je tvrtka sa sjedištem u Koprivnici i bavi se proizvodnjom i prodajom prehrambenih proizvoda. Tržišna vrijednost Podravke iznosi 1,03 milijarde eura, a vrijednost temeljnog kapitala 213,6 milijuna eura. Tvrtka zapošljava oko 3 000 osoba i svoje proizvode osim u Hrvatskoj, nudi i na području Srednje i Jugoistočne Europe, ali i na Bliskom Istoku i u Australiji. Što se tiče doprinosa konceptu održivog razvoja u ovoj tvrtki, informacije o tome su dobivene iz razgovora s djelatnicima Podravke. Prema njihovim navodima Podravka je fokusirana na što veći doprinos ciljevima održivog poslovanja što se ogleda se u ispunjavanju četiri cilja održivog razvoja: zaštita klime, osiguranje zdravlja i blagostanja, osiguranje dostojanstvenog rada i ekonomskog rasta i partnerstvom do cilja.¹⁰

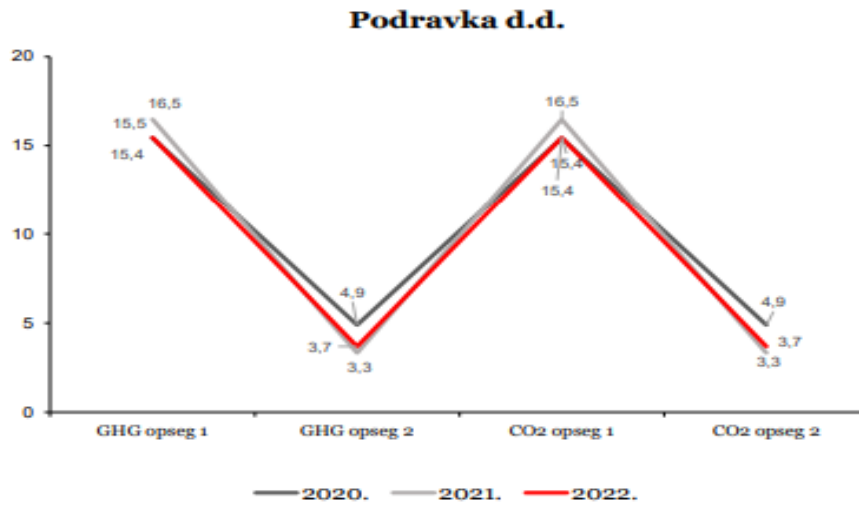
Doprinos cilju br. 13 – zaštita klime:

Jedan od ciljeva održivog razvoja kojem Podravka doprinosi je zaštita okoliša i klime. Budući da je riječ o velikom poduzeću koje se bavi preradom i proizvodnjom, emisija CO₂ predstavlja važan faktor u njihovom poslovanju. Prema izvješćima Podravke (Slika 7), u 2022. godini tvrtka je proizvela 15 449,6 tona CO₂, što je 6,2 % manje u odnosu na godinu ranije, a dugoročni cilj ove tvrtke je da do 2030. godine emisiju CO₂ smanje za preko 60 %.

¹⁰ Više informacija o Podravka d.d.: https://zse.hr/hr/papir/310?isin=HRPODRRA0004&tab=stock_publisher, (01.09.2024.)

Slika 7. Emisija CO₂ Podravka d.d. za razdoblje 2020. – 2022.

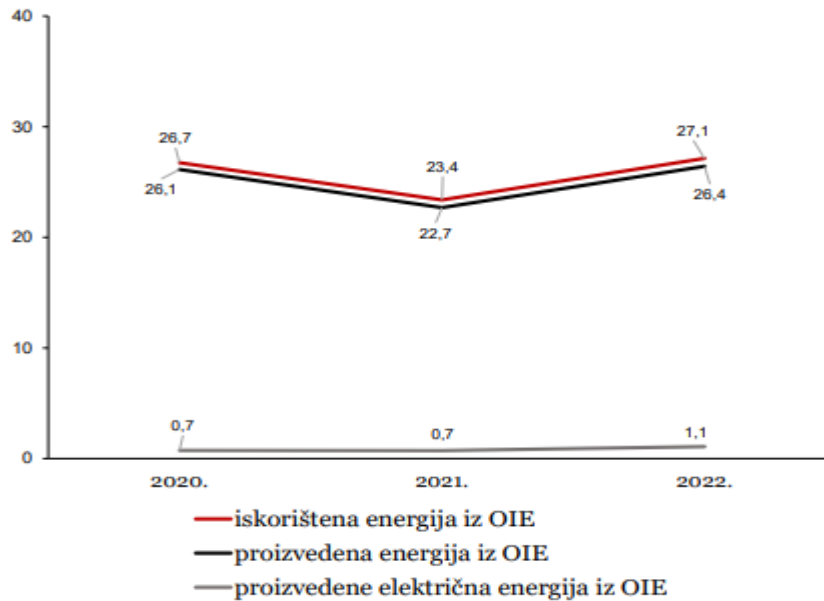

Izvor: <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/strategija-odrzivog-poslovanja/>, (12.07.2024.)

Korištenje obnovljivih izvora energije također je dio politike zaštite okoliša u Podravki. Imajući u vidu da Podravka kao veliko poduzeće koristi brojne resurse, među kojima i električnu energiju, bitan je način na koji će ju iskoristiti. Velika većina iskorištene električne energije ovog poduzeća dolazi iz obnovljivih izvora. Ukupna potrošnja električne energije u 2022. godini iznosila je 28,7 tisuća MWh, od čega je energija korištena iz obnovljivih izvora činila 26,2 tisuća MWh (Slika 8). Podravka obnovljivu energiju dobiva iz sunčane elektrane koja se nalazi u Koprivnici u Industrijskoj zoni Danica, s time da je spomenuta sunčana elektrana najveća sunčana elektrana na krovovima u Hrvatskoj, godišnja proizvodnja električne energije iz takvih izvora iznosi 3,2 GWh, a snaga solarne elektrane je 2,4 MW. Za izgradnju sunčane elektrane Podravka se odlučila 2021. godine, investicija je iznosila oko 10 milijuna kuna, a pola tog iznosa financirano je sredstvima Europske Unije i tvrtka u budućem periodu razmatra izgradnju integrirane sunčane elektrane na tvornicama i skladištima Podravke i Belupa, a snaga takve elektrane trebala bi iznositi 10 MW. Podravka također ističe da je jako važan cilj njihovog poslovanja postati energetska neovisna tvrtka.¹¹

¹¹ Opširnije o ulaganju Podravke u obnovljive izvore: <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/>, (12.07.2024.)

Slika 8. Iskorištena električna energija Podravka d.d. iz obnovljivih izvora

Izvor: <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/strategija-odrzivog-poslovanja/>, (12.07.2024.)

Osim obnovljivim izvorima energije, Podravka pridaje važnost i upravljanju otpadom i ambalažom. U 2022. godini tvrtka je stvorila 5,6 tisuća tona otpada, a od toga je 1,2 tisuće tona otpada bilo reciklirano (Tablica 2)

Tablica 2. Prikaz količine stvorenog i recikliranog otpada Podravka d.d.

Godina	Jedinica	Grupa Podravka		Podravka d.d.	
		2021.	2022.	2021.	2022.
Komunalni otpad	000 t	1,4	1,4	0,4	0,4
Neopasni otpad	000 t	11,6	12,0	3,7	5,1
Opasni otpad	000 t	0,1	0,1	0,1	0,0
Ukupno stvoreni otpad	000 t	13,2	13,5	4,2	5,6
Reciklirani otpad	000 t	7,5	5,7	1,5	1,2

Izvor: prilagođeno prema <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/strategija-odrzivog-poslovanja/>, (12.07.2024.)

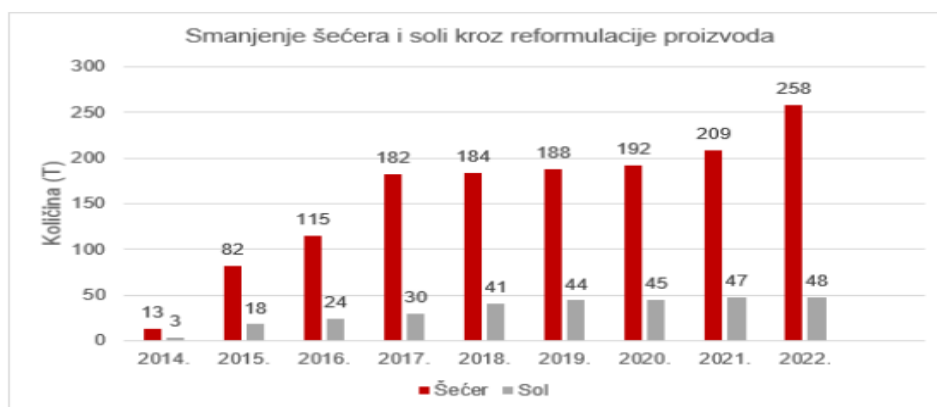
Reciklirani ambalažni otpad u Podravki je iznosio u postotku 87,8 %, a od 2023. godine Podravka sudjeluje i u dobrovoljnom sporazumu s Ministarstvom poljoprivrede o sprječavanju i smanjenju nastajanja otpada od hrane „Zajedno protiv otpada od hrane“.¹²

¹² Više o politici zaštite okoliša u Podravka d.d.: <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/okolis/>, (01.09.2024.)

Doprinos cilju br. 3 osiguranje zdravlja i blagostanja:

Kao tvrtka koja se bavi proizvodnjom i prodajom prehrambenih proizvoda, Podravka ima poseban fokus na kvaliteti prehrambenih proizvoda, a posljedično s time i na zdravlju ljudi koji koriste te proizvode. Kako bi zaštitila zdravlje potrošača, Podravka je odlučila provesti postupno smanjivanje količine šećera i soli u proizvodima. Na slici 9 prikazano je smanjivanje količine šećera i soli u Podravkinim proizvodima od 2014. do 2022. godine. Najveće smanjivanje soli zabilježeno je u kategorijama kulinarstvo i mesni proizvodi, dok je najveće smanjivanje šećera zabilježeno u kategorijama dječja hrana, žitarice za doručak i voće.¹³

Slika 9. Smanjenje šećera i soli u Podravkinim proizvodima

Izvor: <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/strategija-odrzivog-poslovanja/>, (13.07.2024.)

Rezultat takvog načina poslovanja Podravka je dobila u raznim priznanjima i nagradama. Jedna od njih je priznanje za Nutritivnu strategiju – HealthComm Award. Podravka je to priznanje dobila zbog poticanja svijesti o važnosti zdrave prehrane, tj. zbog kampanje „Hrana koja brine o vama“ koju je Podravka provodila, a kojom je od 2014. do kraja 2023. u svojim proizvodima smanjila sol za 350, a šećer za 1784 tone. U provedbi te kampanje veliku ulogu odigrala je inovativnost tvrtke Podravka, koja je razvila nutritivne profile - alate za upravljanje nutritivnom kvalitetom proizvoda. Nutritivni profili predstavljaju preporučene kriterije za sadržaj makro i mikro nutrijenata u proizvodu, a ispravnost tog alata znanstveno je potvrđena

¹³ Opširnije o provedbi globalnih ciljeva održivog razvoja u Podravka d.d.: <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/strategija-odrzivog-poslovanja/>, (01.09.2024.)

od strane Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.¹⁴ Do 2027. tvrtka planira osim daljnjeg smanjivanja soli i šećera u proizvodima, smanjiti i količine aditiva, pojačivača okusa, bojila i ostalih nepoželjnih sastojaka, a istovremeno planira u svoje proizvode dodavati pozitivne sastojke kao što su vitamini, minerali, proteini, vlakna i žitarice od cjelovitog zrna te na taj način osvijestiti potrošače o važnosti očuvanja njihovog zdravlja, ali i smanjiti opterećenje na zdravstveni sustav.

Doprinos cilju br. 8 - osiguranje dostojanstvenog rada i ekonomskog rasta

Prema podacima iz 2023. godine, Podravka zapošljava oko 3000 zaposlenika, ovisno o godini broj zaposlenika se povećava ili smanjuje za oko 10 – 15 osoba.¹⁵ O odnosu Podravke prema zaposlenicima govori i to da im je od strane SELECTIO Grupe, koja je vodeća grupacija za savjetovanje i upravljanje ljudskim resursima u Hrvatskoj, dodijeljen certifikat Poslodavac Partner, a do bi joj takav certifikat mogao biti dodijeljen, Podravka je morala zadovoljiti i proći detaljnu evaluaciju sustava upravljanja ljudskim resursima. Kako ističu iz SELECTIO Grupe, Podravka je ostvarila izvrsne rezultate u privlačenju i zapošljavanju talenata, ali i u razvijanju, motiviranju i inspiriranju zaposlenika, a djelatnici Podravke ističu kako je u posljednjim godinama tvrtka na poseban način bila posvećena povećanju kompetencija zaposlenika, njihovom razvoju i poboljšavanju materijalnih prava i primanja zaposlenika.¹⁶ U prilog tome ide i činjenica da je Podravka, iako je protekle godine obilježila inflacija, povećala plaće zaposlenika za prosječno 14 % u 2023. godini, a time i pridonijela osiguranju kvalitetnih uvjeta za rad svojih zaposlenika.

Doprinos cilju br. 17 – partnerstvom do cilja

Svaka uspješna organizacija, da bi kvalitetno poslovala, mora i na kvalitetan način uspostaviti i održavati odnose s drugim organizacijama. Podravka dugi niz godina održava odnose s drugim uspješnim organizacijama i udrugama kao što su Caritas, UNICEF, Crveni križ Hrvatske i

¹⁴ Više o nutritivnoj strategiji Podravka d.d.: <https://www.podravka.hr/kompanija/mediji/priopcenja/podravki-healthcomm-award-za-najveci-doprinos-javnom-zdravlju-drustva-79rvsia7/>, (01.09.2024.)

¹⁵ Prema: <https://www.poslovna.hr/lite/podravka/331778/subjekti.aspx>, (13.07.2024.)

¹⁶ Više o upravljanju ljudskim resursima u Podravci: <https://www.podravka.hr/kompanija/mediji/priopcenja/podravki-dodijeljen-certifikat-poslodavac-partner-za-izvrsnost-u-upravljanju-ljudskim-resursima/>, (13.07.2024.)

Slovenije, a Podravka pruža podršku i projektima humanitarnih udruga kao što su zaklada Ana Rukavina, udruga Latica itd. Osim s organizacijama i udrugama, Podravka surađuje i s lokalnom zajednicom. Primjer toga je projekt „Pametna obrok za pametnu djecu“ koji je ostvaren s Koprivničko – križevačkom županijom, a cilj je bio razvoj 280 normativa za školska jela u 18 osnovnih škola.¹⁷ Isto tako važno partnerstvo Podravke je partnerstvo s globalnim organizacijama. Podravka podržava inicijative Svjetskog sporazuma Ujedinjenih naroda (UN Global Compact), a tvrtka podržava i inicijative kao što su Globalna inicijativa za sigurnost hrane i inicijativu Hrana bez GMO – a.

4.2. Doprinos ciljevima održivog razvoja u INA d.d.

INA d.d. tvrtka je u Republici Hrvatskoj koja se bavi proizvodnjom i prodajom naftnih derivata. Sjedište tvrtke nalazi se u Zagrebu, a tržišna vrijednost INA - e iznosi oko 1,2 milijarde eura i tvrtka zapošljava oko 10 000 osoba.¹⁸ Informacije o doprinosu ciljevima održivog razvoja u INA – i su dobivene iz razgovora s njihovim djelatnicima i prema njihovim riječima INA doprinosi provedbi koncepta održivog razvoja ispunjavajući sljedeće ciljeve održivog razvoja: zaštita klime, osiguranje dostojanstvenog rada i ekonomskog rasta, osiguranje zdravlja i blagostanja, partnerstvom do cilja i još tri cilja, ali radi lakše usporedbe s Podravkom odabrana su četiri navedena cilja.

Doprinos cilju br. 13 – zaštita klime:

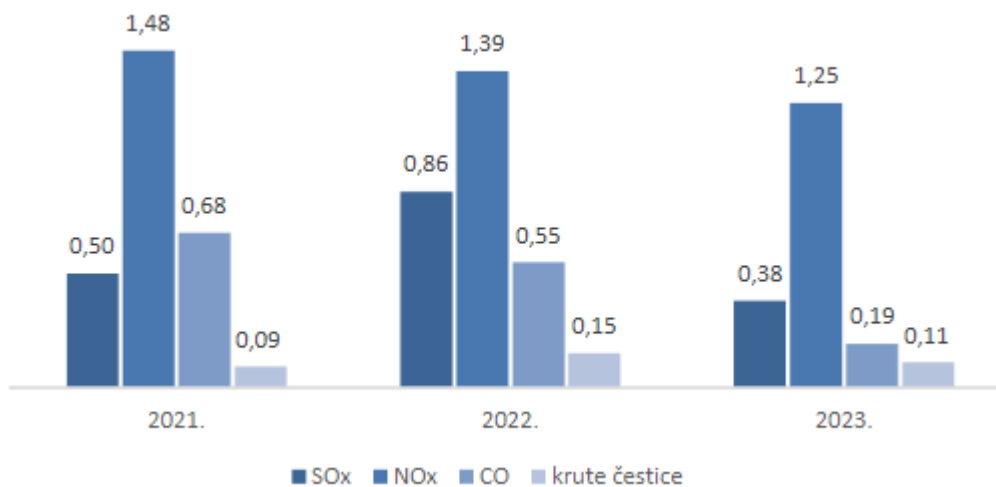

U usporedbi s Podravkom, ali i drugim tvrtkama u Hrvatskoj INA pridaje posebnu važnost zaštiti klime i okoliša budući da je djelatnost kojom se INA bavi po svojoj prirodi rizična za okoliš. INA se kada je riječ o zaštiti okoliša fokusira na brigu o otpadu, emisije u zrak, zaštitu vode i očuvanje bioraznolikosti. Kako bi smanjila negativan utjecaj na okoliš INA u svojim pogonima posjeduje najbolje tehnike za smanjenje emisija u zrak. Neke od njih su ugradnja plamenika s niskim emisijama dušikovih oksida i korištenje programa za sanaciju curenja fugitivnih emisija. Prema prikazanim podacima INA je smanjila emisiju CO₂ u okoliš od 2021. godine za 66 % i emisiju dušikovih oksida za 11 %, dok je emisija sumpornih oksida smanjena za 55% (Slika 10).

¹⁷ Više informacija o projektu: <https://sjever.hr/2022/10/21/pametna-obrok-za-pametnu-djecu-koprivnicko-krizevacka-zupanija-svojim-skolarcima-osigurava-zdravu-i-nutritivno-bogatu-prehranu/>, (01.09.2024.)

¹⁸ Više informacija o INA d.d.: https://zse.hr/hr/papir/310?isin=HRINA0RA0007&tab=stock_publisher, (01.09.2024.)

Slika 10. Emisije u zrak u INA Grupi (tis. tona)

Izvor: Godišnje izvješće INA -e za 2023. godinu, 125. str.

INA također vodi računa i o vodi kao resursu u proizvodnji i o njezinom odgovornom gospodarenju. Kako bi smanjili utjecaj na površinska i podzemna vodna tijela, kontinuirano prate kvalitetu i kvantitetu podzemnih i površinskih voda kako bi smanjili ukupni zahvat vode. Voda koju INA koristi dolazi iz različitih izvora, može biti morska, sanitarna, površinska voda i podzemna voda. U poslovanju Ine voda se većinom koristi za bušenje i završne radnje u istraživanju i proizvodnji nafte, ali i za hlađenje prilikom postupka prerade plina, dok se u rafinerijama koristi za proizvodnju pare, hlađenje i dr. U 2023. godini zahvaćeno je 30,35 milijuna kubičnih metara vode. U odnosu na 2022. godinu to je povećanje za 10,2 %, a tvrtka to pripisuje poboljšanju metodologije izvještavanja u istraživanju i proizvodnji nafte i plina. Otpadna voda koja nastaje u rafinerijama se pročišćava u povezanim postrojenjima za pročišćavanje otpadnih voda, a nakon toga se ispušta na točno određenim i kontroliranim mjestima. Što se tiče gospodarenja otpadom u Ini, ukupan otpad dijele na otpad koji se priprema za ponovnu upotrebu, otpad za recikliranje i otpad usmjeren na oporabu.

Otpad koji je namijenjen oporabi uključuje pripremu za ponovnu upotrebu, recikliranje ili druge postupke oporabe, a otpad koji je usmjeren na zbrinjavanje uključuje spaljivanje, odlaganje otpada i ostale postupke zbrinjavanja. INA je u 2023. godini ukupno stvorila 22.836 tona otpada, od čega je bilo 11.161 tona opasnog otpada i 11.653 tone neopasnog otpada. Od ukupne količine opasnog otpada oporabljeno je 1.616 t, a 9.545 t predano je na zbrinjavanje. Od ukupne količine neopasnog otpada oporabljeno je 7.798 t, a 3.855 t predano je na zbrinjavanje. INA navodi kako je prema sastavu otpada najzastupljenija

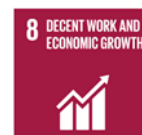
vrsta otpada onečišćena zemlja od sanacije magistralnog naftovoda (51,24 %, grupa 17), a drugi po zastupljenosti je otpad od muljeva s dna spremnika u rafinerijama, koji pripada otpadu iz grupe 5.¹⁹

Doprinos cilju br. 3 osiguranje zdravlja i blagostanja:

Rad INA – e na području poticanja zdravog načina života potvrđuju brojne nagrade i certifikati koje tvrtka posjeduje. #BeCROactive jedna je od nagrada koje je Ministarstvo turizma i sporta uručilo INA – i. #BeCROactive nagrada je koju Ministarstvo turizma i sporta dodjeljuje povodom Europskog tjedna sporta i cilj joj je prikazati uspješne pojedince i projekte koji doprinose promociji sporta i tjelesne aktivnosti.²⁰ U tom projektu INA sudjeluje dugi niz godina i potiče građane na bavljenje sportom i fizičkom aktivnošću. Još jedna aktivnost u kojoj INA sudjeluje, a koja se tiče promicanja zdravog načina života je poticanje zaposlenika da dolaze na posao biciklima, radi manjeg onečišćenja okoliša i radi toga je tvrtki 2021. godine od strane Sindikata biciklista dodijeljen certifikat „Poslodavac prijatelj bicikliranja“. Osim toga, INA je usmjerena i na zdravlje svojih zaposlenika. Pomoću platforme INA beneFIT zaposlenici INA - e svakodnevno imaju mogućnost saznati razne informacije vezane za važnost zdravlja i rekreacije te mogu ostvariti brojne pogodnosti poput usluga teretana, sportskih klubova i fitness centara, najma sportskih terena te kupovinu sportske opreme.²¹

Doprinos cilju br. 8 - osiguranje dostojanstvenog rada i ekonomskog rasta

INA zapošljava oko 5.000 zaposlenika na području Hrvatske (Tablica 3) i kvalitetan odnos prema zaposlenicima i odgovorno ponašanje prema njima bitan je dio poslovanja INA - e jer priroda poslovanja INA -e zahtijeva visok stupanj zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.²²

¹⁹ Prema godišnjem izvješću INA – e za 2023. godinu: <https://www.ina.hr/app/uploads/2024/05/Godišnje-izvješće-2023.pdf>, (01.09.2024.)

²⁰ Više o #BeCROActive nagradi: <https://mint.gov.hr/print.aspx?id=22831&url=print>, (01.09.2024.)

²¹ Više o platformi INA beneFIT: <https://odgovorno.hr/ina-benefit-strategija-cjelovite-dobrobiti-za-zaposlenike-ina-grupe-kao-jasna-potvrda-za-drustveno-odgovorno-poslovanje-na-djelu/>, (01.09.2024.)

²² Opširnije o poslovanju INA – e: <https://www.ina.hr/app/uploads/2024/05/Godišnje-izvješće-2023.pdf>, (01.09.2024.)

Tablica 3. Broj zaposlenika INA – e u sindikatima u 2023. godini

Sindikat	Br. radnika
SING – Sindikat naftnog gospodarstva	2.937
INAŠ – Sindikat naftne djelatnosti	1.937
EKN – Samostalni sindikat radnika u djelatnostima energetike,	197
kemije i nemetala Hrvatske	37
SNS – Sindikat Nova Solidarnost	8
SHV – Sindikat hrvatskog vozača	1
UKUPNO – INA GRUPA HRVATSKA	5.117

Izvor: prilagođeno prema Godišnje izvješće INA – e za 2023. godinu, 135.

INA posebnu važnost pridaje zaštiti zaposlenika na radu i ima utvrđena pravila sigurnosti koje svaki zaposlenik treba poštivati te teži konstantnom unapređivanju razine zaštite i sigurnosti kao i redovitom praćenju zdravlja svojih zaposlenika. Od 2002. godine tvrtka je nositelj certifikata OHSAS 18001 kojim upravlja sustavom zaštite na radu i zaštite zdravlja i sigurnosti, a od 2020. godine nositelj je certifikata ISO 45001:2018 koji se tiče upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu. Kako bi dodatno ojačala sigurnost zaposlenika u radu, INA provodi kampanju o Temeljnim pravilima sigurnosti, a cilj kampanje je upoznati sve zaposlenike tvrtke s pravilima na radu. Osim brige o zaštiti zaposlenika na radu, INA svojim zaposlenicima omogućava fleksibilan oblik rada, a ta pogodnost je u tvrtki uvedena 2015. godine i predstavlja raspored rada s promjenjivim vremenom početka i završetka rada, a kako ističu iz INA -e fleksibilni oblici rada vrlo su važni za privlačenje, zapošljavanje i zadržavanje zaposlenika te za osiguravanje pozitivnog imidža tvrtke kako interno tako i eksterno.²³

Doprinos cilju br. 17 – partnerstvom do cilja

Iz INA – e također ističu kako je partnerstvo s ostalim organizacijama temelj njihove uspješnosti i razvoja. INA dugi niz godina radi boljeg doprinosa ciljevima održivog razvoja surađuje s lokalnom zajednicom, nevladinim organizacijama, obrazovnim institucijama i industrijskim i tehnološkim partnerima, ali najviše surađuju s organizacijama s kojima stvaraju

²³ Opširnije o temi zaštite na radu u Ini: <https://www.ina.hr/odrzivi-razvoj/zastita-zdravlja-i-sigurnost-na-rad/zastita-na-radu/>, (01.09.2024.)

dobrobit društvenoj zajednici. INA svoje nekretnine koje nisu u funkciji daje na korištenje udrugama besplatno. Npr. udruga „Krila – terapijsko jahanje“ obavlja svoju aktivnost unutar natkrivenog objekta u vlasništvu INA – e, a time je povećan broj terapijskih tretmana za gotovo 50 % i INA je time omogućila udruzi da svoje terapije obavlja tijekom cijele godine čime je doprinijela društveno odgovornom poslovanju i iskazala brigu za osobe s posebnim potrebama. Osim navedenoj udruzi, INA pomaže i Hrvatskom savezu gluhoslijepih osoba, udruzi „Klaunovi doktori“ i brojnim drugim udrugama, većinom fokusiranih na pomoć osobama s posebnim potrebama (Tudor i sur., 2018).

5. ZAKLJUČAK

Održivi razvoj važan je čimbenik u poslovanju današnjih poduzeća. On u potpunosti uzima u obzir djelovanje gospodarske aktivnosti na okoliš i zasniva se na obnovljivim izvorima energije i kvalitetnom odnosu sa društvom, tj. zajednicom. Vlasnici tvrtki, ali i svi ostali građani trebali bi shvatiti da to utječe na živote svih ljudi i u skladu s time i poslovati društveno odgovornije i održivo. Budući da je razlog pojave onečišćenja i zagađenja najčešće neracionalno i nedovoljno dobro upravljanje resursima bitno je da se čitavo društvo ponaša društveno odgovorno što održivi razvoj i promiče.

Jedan od načina na koji se može optimalno održavati resurse je da se racionalno koriste, a samim time ih se čuva, daje im se mogućnost obnove, tj. regeneracije i ponovnog stvaranja kako bi se nakon određenog vremena opet mogli koristiti. Kroz ovaj rad je na teorijski, ali i na praktičan način prikazano kako bi organizacije trebale doprinosti ciljevima održivog razvoja. Analizom i usporedbom doprinosa ciljevima održivog razvoja u tvrtkama kao što su Podravka i INA prikazano je koliku važnost ima koncept održivog razvoja u poslovanju navedenih tvrtki, a iz toga se može zaključiti da će u budućnosti samo one tvrtke koje na kvalitetan način primjenjuju koncept održivog razvoja moći opstati na tržištu i biti konkurentne.

Pojam održivog razvoja jedan je od kriterija uspješnog poslovanja današnjice, a u budućnosti će prema svemu sudeći njegova važnost u poslovanju, ali i životu ljudi postati sve veća. Temom održivog razvoja se bavi i ovaj rad te se kroz njega želi dati do znanja koliko je bitno držati se načela održivog razvoja te je pomoću praktičnih primjera istaknuto na koji način se to pridržavanje treba odvijati. Bitno za istaknuti je da čovjek utječe svojim etičnim ili neetičnim ponašanjem na primjenu održivog razvoja, kako u aspektu ekologije (ponašanja prema prirodi) tako i u aspektu ponašanja i odnosa prema drugim bićima koja ga okružuju te na taj način utječe ne samo na svoj život, već i na živote ostalih pa i na živote svojih potomaka i pitanje opstanka ljudske vrste na planetu Zemlji. Za očekivati je da će sve veći angažman i doprinos organizacija u ostvarenju globalnih ciljeva održivog razvoja znatno utjecati na ostale dionike u tome da podržavanju i doprinosu ostvarenje ciljeva održivog razvoja.

6. POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Garašić, D., Sertić Perić, M., Smojver, B. (2023): *Obrazovanje za održivi razvoj*, Zagreb, Školska knjiga d.d.
2. Herceg, N. (2013): *Okoliš i održivi razvoj*, Zagreb, Synopsis d.o.o.
3. Sachs, J. (2014): *Doba održivog razvoja*, Centar za međunarodnu saradnju i održivi razvoj – CIRSD, Beograd
4. Kiš, D., Kalambura, S., Jovičić, N., Racz, A., Brdarić, D. (2021): *Održivi razvoj – odabrani pojmovi*, Osijek, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Internetski izvori:

1. Hrvatska enciklopedija, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/odrzivi-razvoj>, (15.07.2024.)
2. The Global Goals, <https://www.globalgoals.org/goals/>, (02.07.2024.)
3. IKEA, <https://www.ikea.com/global/en/our-business/people-planet/fsc-certified-wood/> (15.07.2024.)
4. Hrvatska enciklopedija, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/konditorski-proizvodi> (15.07.2024.)
5. Podravka, <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/strategija-odrzivog-poslovanja/>, (15.07.2024.)
6. Podravka, <https://www.podravka.hr/kompanija/mediji/priopcenja/izgradnja-podravkine-suncane-elektrane-snage-2-4-mw-sufinanciranjem-iz-eu-fondova-s-5-1-milijuna-kuna/>, (15.07.2024.)
7. Podravka, <https://www.podravka.hr/kompanija/mediji/priopcenja/podravkina-suncana-elektrana-dobila-prestiznu-nagradu-hrvatskog-energetskog-drustva/>, (15.07.2024.)
8. Danica.hr, <https://danica.hr/podravka-iz-svojih-proizvoda-uklonila-cak-2100-tona-soli-i-secera/>, (15.07.2024.)
9. Podravka, <https://www.podravka.hr/kompanija/mediji/priopcenja/podravki-dodijeljen-certifikat-poslodavac-partner-za-izvrsnost-u-upravljanju-ljudskim-resursima/>, (15.07.2024.)
10. Sindikat biciklista hrvatske, <https://sindikاتبiciklista.hr/ina-je-prva-recertificirana-kompanija-poslodavac-prijatelj-bicikliranja/>, (15.07.2024.)
11. INA, <https://www.ina-maziva.hr/briga-za-ljude>, (15.07.2024.)
12. INA etički kodeks, https://www.ina.hr/app/uploads/2023/09/Etički-kodeks-2023_cro_corr-6.9.-1.pdf, (15.07.2024.)

13. INA, <https://www.ina.hr/investitori/financijska-izvjesca/godisnji-izvjestaji/>, (15.07.2024.)
14. Podravka, Izvor: <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/strategija-odrzivog-poslovanja/>, (15.07.2024.)
15. INA, <https://www.inas.hr/wp-content/uploads/2014/04/Pravilnik-o-zastiti-na-rad-u-INA-Grupi.pdf>, (15.07.2024.)
16. Terme Sv. Martin, <https://www.termesvetimartin.com/hr/vital-gourmet-hr/>, (01.09.2024.)
17. OTP banka, <https://www.otpbanka.hr/gradani/suncani-kredit>, (01.09.2024.)
18. Nike, <https://www.nike.com/sustainability/>, (01.09.2024.)
19. IKEA, <https://www.ikea.com/global/en/our-business/people-planet/fsc-certified-wood/>, (01.09.2024.)
20. Zagrebačka burza, https://zse.hr/hr/papir/310?isin=HRPODRRA0004&tab=stock_publisher, (01.09.2024.)
21. Podravka, <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/okolis/>, (01.09.2024.)
22. Podravka, <https://www.podravka.hr/kompanija/odrzivost/strategija-odrzivog-poslovanja/>, (01.09.2024.)
23. Podravka, <https://www.podravka.hr/kompanija/mediji/priopcenja/podravki-healthcomm-award-za-najveci-doprinos-javnom-zdravlju-drustva-79rvsia7/>, (01.09.2024.)
24. Sjever. hr, <https://sjever.hr/2022/10/21/pamet-an-obrok-za-pametnu-djecu-koprivnicko-krizevacka-zupanija-svojim-skolarcima-osigurava-zdravu-i-nutritivno-bogatu-prehranu/>, (01.09.2024.)
25. Zagrebačka burza, https://zse.hr/hr/papir/310?isin=HRINA0RA0007&tab=stock_publisher, (01.09.2024.)
26. INA, <https://www.ina.hr/app/uploads/2024/05/Godisnje-izvješće-2023.pdf>, (01.09.2024.)
27. Ministarstvo gospodarstva, <https://mint.gov.hr/print.aspx?id=22831&url=print>, (01.09.2024.)
28. Odgovorno. hr., <https://odgovorno.hr/ina-benefit-strategija-cjelovite-dobrobiti-za-zaposlenike-ina-grupe-kao-jasna-potvrda-za-drustveno-odgovorno-poslovanje-na-djelu/>, (01.09.2024.)

29. INA, <https://www.ina.hr/odrzivi-razvoj/zastita-zdravlja-i-sigurnost-na-radu/zastita-na-radu/>, (01.09.2024.)

30. Dukat, <https://www.dukat.hr/odgovornost/donacije-mljecnih-proizvoda-humanitarnim-ustanovama/>, (02.09.2024.)

31. Dukat, <https://www.dukat.hr/magazin/pet-godina-zaredom-dukat-najveci-donator-hrane/>, (02.09.2024.)

7. POPIS ILUSTRACIJA

Slike:

1. Slika 1. Tri sastavnice održivog razvoja
2. Slika 2. Predviđanja posljedica eksponencijalnog ekonomskog rasta i rasta stanovništva uz ograničenu ponudu resursa
3. Slika 3. Gospodarska, okolišna i socijalna dimenzija održivosti
4. Slika 4. UN – ovi globalni ciljevi održivog razvoja
5. Slika 5. Prosječna potrošnja vode (hl vode po hl piva) u proizvodnji piva Heineken (2008. – 2023.)
6. Slika 6. Logo FSC certifikata
7. Slika 7. Emisija CO₂ Podravka d.d. za razdoblje 2020. – 2022.
8. Slika 8. Iskorištena električna energija Podravka d.d. iz obnovljivih izvora
9. Slika 9. Smanjenje šećera i soli u Podravkinim proizvodima
10. Slika 10. Emisije u zrak u INA Grupi (tis. tona)

Tablice:

14. Tablica 1. Nefinancijsko izvješće Croatia Airlinesa o emisiji CO₂ u 2022. godini
15. Tablica 2. Prikaz količine stvorenog i recikliranog otpada Podravka d.d.
16. Tablica 3. Broj zaposlenika INA – e u sindikatima u 2023. godini

Veleučilište u Virovitici

OBRAZAC 5

IZJAVA O AUTORSTVU

Ja,

ANTE MARTIĆ

izjavljujem da sam autor/ica završnog/diplomskog rada pod nazivom

DOPRINOS ORGANIZACIJA U PROVEDBI

GLOBALNIH CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA

Svojim vlastoručnim potpisom jamčim sljedeće:

- da je predani (završni)/diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija,
- da su radovi i mišljenja drugih autora/ica, koje sam u svom radu koristio/la, jasno navedeni i označeni u tekstu te u popisu literature,
- da sam u radu poštivao/la pravila znanstvenog i akademskog rada.

Potpis studenta/ice

Ante Martić

Veleučilište u Virovitici

OBRAZAC 6

**ODOBRENJE ZA OBJAVLJIVANJE ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG
RADA U DIGITALNOM REPOZITORIJU**

Ja, ANTE MARTIĆ

dajem odobrenje za objavljivanje mog autorskog završnog/diplomskog rada u nacionalnom repozitoriju odnosno repozitoriju Veleučilišta u Virovitici u roku od 30 dana od dana obrane.

Potvrđujem da je za pohranu dostavljena završna verzija obranjenog završnog/diplomskog rada.

Ovom izjavom, kao autor navedenog rada dajem odobrenje i da se moj rad, bez naknade, trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim na sljedeći način (zaokružiti):

- a) Rad u otvorenom pristupu
- b) Rad dostupan nakon: 02.09.2024. (upisati datum)
- c) Pristup svim korisnicima iz sustava znanosti i visokog obrazovanja RH
- d) Pristup korisnicima matične ustanove
- e) Rad nije dostupan (u slučaju potrebe dodatnog ograničavanja pristupa Vašem završnom/diplomskom radu, podnosi se pisani obrazloženi zahtjev).

U slučaju dostupnosti rada prethodno označeno od a) do d), ovom izjavom dajem pravo iskorištavanja mog ocjenskog rada kao autorskog djela pod uvjetima Creative Commons licencije (zaokružiti):

- 1) CC BY (Imenovanje)
- 2) CC BY-SA (Imenovanje – Dijeli pod istim uvjetima)
- 3) CC BY-ND (Imenovanje – Bez prerada)
- 4) CC BY-NC (Imenovanje – Nekomercijalno)
- 5) CC BY-NC-SA (Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima)
- 6) CC BY-NC-ND (Imenovanje – Nekomercijalno – Bez prerada)

Ovime potvrđujem da mi je prilikom potpisivanja ove izjave pravni tekst licencija bio dostupan te da sam upoznat s uvjetima pod kojim dajem pravo iskorištavanja navedenog djela.

Potpis studenta/ice

Martić